

УДК 378.091.212:[001.891:174.7

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-320-324

ВАСЮТИНА Тетяна –

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри
початкової освіти та інноваційної педагогіки

Українського державного університету

імені Михайла Драгоманова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0253-1932>

e-mail: t.m.vasyutina@npu.edu.ua

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено досвід організації навчально-наукової та науково-дослідницької діяльності студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності АЗ «Початкова освіта» у процесі фахової підготовки з метою формування у них академічної доброчесності.

Узагальнено сучасні підходи до інтеграції політики академічної якості у внутрішньоорганізаційний простір закладу вищої освіти, яка передбачає цілеспрямоване формування академічної культури університетського середовища, детальне ознайомлення всіх суб'єктів освітнього процесу з класифікацією порушень принципів доброчесності, нормативними заходами академічної відповідальності, потребою нормативно-правового врегулювання використання ІІІ у наукових дослідженнях.

Звернено дослідницьку увагу на формування академічної доброчесності майбутніх учителів початкової школи через залучення їх до різних форм наукових досліджень (проектних, курсових, кваліфікаційних робіт, написання публікацій), які розглядаємо через призму організації обов'язкової навчально-наукової та добровільної науково-дослідницької діяльності.

На прикладі освітніх компонентів «Основи природознавства» та «Методика викладання громадянської та історичної освітньої галузі» розкрито особливості організації навчально-наукової діяльності студентів. Наголошено на дієвості парних і групових проектних робіт, виконанні курсових досліджень, які інтегрують навчальний та науковий складники професійного становлення, реалізують тісний зв'язок із вимогами сучасної шкільної початкової освіти.

Акцентовано увагу на важливості науково-дослідницької діяльності студентів задля забезпечення їхньої індивідуальної освітньої траєкторії, яка відбувається поза межами вивчення дисциплін освітньо-професійної програми. Описано специфіку організації роботи наукової проблемної групи, роль керівника в створенні дослідницького середовища, стимулюванні творчої активності і відповідальності здобувачів освіти за результат роботи.

Ключові слова: підготовка фахівців, академічна доброчесність, навчально-наукова та науково-дослідницька діяльність, соціономічні спеціальності, АЗ «Початкова освіта», штучний інтелект.

VASIUTINA Tetiana –

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,

Professor of the Department of Primary Education and

Innovative Pedagogy, Dragomanov Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0253-1932>

e-mail: t.m.vasyutina@npu.edu.ua

RESEARCH ACTIVITY AS A FACTOR IN SHAPING ACADEMIC INTEGRITY OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

The article highlights the experience of organizing educational and research activities of undergraduate students majoring in A3 "Primary Education" within the framework of professional training aimed at fostering academic integrity. Modern approaches to the integration of academic quality policy into the institutional environment of higher education institutions are summarized. This process involves the purposeful development of an academic culture, the familiarization of all participants in the educational process with the classification of integrity violations and regulatory measures of academic responsibility, as well as the need for legal regulation regarding the use of artificial intelligence in research.

Particular attention is paid to the development of academic integrity among future primary school teachers through their involvement in various forms of research activities (project-based work, course papers, qualification theses, publications), considered through the prism of compulsory educational research and voluntary scientific activities. Using the educational components "Fundamentals of Natural Science" and "Methods of Teaching Civic and Historical Educational Fields" as examples, the article reveals the specific features of organizing students' educational and research activities. Emphasis is placed on the effectiveness of paired and group project work, as well as on course research projects that integrate educational and scientific components of professional development, ensuring close alignment with the requirements of modern primary school education.

The importance of students' research activities is underlined in terms of supporting their individual educational trajectories beyond the framework of the educational and professional program. The article describes the specifics of organizing the work of a scientific problem group, as well as the role of the supervisor in creating a research environment, encouraging creativity, and fostering students' responsibility for their research outcomes.

Keywords: teacher training, academic integrity, educational and research activities, socionomic specialties, A3 "Primary Education," artificial intelligence.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах реформування вищої освіти України проблема формування академічної доброчесності здобувачів різних освітніх рівнів набуває особливої актуальності. Вона постає не лише як морально-етичний орієнтир, але й як обов'язкова складова професійної підготовки

студентів соціономічних спеціальностей, у тому числі і майбутніх учителів початкової школи. Студенти спеціальності АЗ «Початкова освіта» мають усвідомлювати, що їх майбутня педагогічна діяльність пов'язана з вихованням нових поколінь, а отже, неможлива без внутрішньої відповідальності, чесності, критичного мислення та

здатності до власних наукових пошуків. Саме тому проблема ефективної організації та розвитку наукової діяльності у сучасному закладі вищої освіти як з боку викладачів, так і студентів, нині потребує переосмислення з урахуванням їхніх індивідуальних освітніх траєкторій, використання штучного інтелекту, можливостей внутрішньої та зовнішньої академічної мобільності, потенціалу освітнього середовища ЗВО, зокрема, його матеріальної бази.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Цінним для розуміння особливостей організації наукової діяльності студентів соціономічних спеціальностей є дослідження В. Гришка [4], Л. Грицаєнко, О. Іванової, О. Горицької, Т. Шаповалової [5], де акцентовано увагу на процесі поетапного впровадження принципів академічної доброчесності у діяльність закладів вищої освіти. Важливим є наголос на тривалій спільній роботі адміністрації, викладачів і студентів, спрямованій на інтеграцію політики якості у внутрішню культуру університету, ознайомлення з видами порушень академічної доброчесності та заходами відповідальності за їх скоєння, розробку і впровадження сучасних технологічних інструментів для контролю академічних результатів здобувачів вищої освіти, виявлення і протидії порушенням академічної доброчесності.

Привертають увагу дослідження С. Горчинського, М. Софілканич, І. Горбенко щодо впливу застосування штучного інтелекту на якість української освіти й академічної доброчесності. Автори справедливо зауважують, що з «появою в Україні такого цифрового продукту, як ChatGPT, в освітній сфері з'явилися принципово нові можливості для маніпуляції академічною доброчесністю та іншими принципами організації освітнього процесу» [3, с. 1]. Їх думку підтримує О. Васильєв, який розглядає теоретико-методичні засади розвитку цифрової компетентності майбутніх викладачів в умовах інтеграції штучного інтелекту в освітню сферу і пропонує конкретні кроки для формування академічної доброчесності учасників освітнього процесу у цьому напрямі [1].

Науково значущим є аналіз морально-етичних засад й нормативно-правових положень, що регламентують дотримання академічної доброчесності у науковій сфері, здійснених С. Паламар та М. Науменко [7]. Вчені підкреслюють, що перед академічною спільнотою постає завдання раціонального добору методів, спрямованих на формування усвідомленого ставлення до відповідальності за прояви недоброчесності у навчальному процесі та розвиток ціннісних орієнтацій здобувачів освіти [7]. На нашу думку, саме таке бачення розв'язання проблеми формування академічної доброчесності у процесі організації наукової діяльності студентів є ефективним.

Метою статті є висвітлення досвіду формування академічної доброчесності у студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності АЗ «Початкова освіта» у процесі організації навчально-наукової та науково-

дослідницької діяльності під час фахової підготовки.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Одним із ключових напрямів функціонування університетів, які готують фахівців соціономічної сфери виступає інтеграція освітнього, наукового й культурного компонентів, що реалізується, зокрема, через залучення здобувачів освіти до різних форм наукових досліджень. Відповідно до обраної спеціальності та рівня вищої освіти, студенти мають опановувати навички наукового пошуку у процесі написання курсових, кваліфікаційних робіт, що є обов'язковим складником їхньої персональної освітньої траєкторії. Задля забезпечення якості виконання наукових досліджень, в закладах вищої освіти запроваджено відповідні положення, які у різних форматах доводяться до відома студентів до початку їхньої наукової діяльності. Наприклад, в УДУ імені Михайла Драгоманова політика щодо академічної доброчесності в освітньому процесі ґрунтується на засадах відповідного положення (<https://bit.ly/3I5s3x1>). Згідно з його основними тезами, викладач / викладачка знайомить студентів із нормами поведінки під час занять, правилами користування електронними засобами комунікації, вимогами щодо недопущення академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та списування. Особлива увага приділяється забороні використання сторонніх матеріалів під час оцінювання знань, а також необхідності чіткого посилання на джерела при роботі з Інтернет-ресурсами. Водночас, питання фіксації використання ШІ у студентських дослідженнях є відкритим і потребує чітких рекомендацій щодо можливостей застосування.

Основоположними у нашому дослідженні є досвід О. Ярошенко, яка аналізуючи наявні підходи до організації дослідницької активності у вищій школі, виокремлює два основних напрями наукової діяльності студентів: «навчально-наукову» та «науково-дослідницьку». Перша з них реалізується в межах освітнього процесу й передбачає виконання завдань навчально-дослідницького характеру (курсів роботи, індивідуальні проекти, реферати тощо), тоді як друга охоплює ініціативні пошуки, що виходять за рамки навчальних планів і програм. Прикладами такої діяльності є участь у роботі студентських наукових гуртків, у дослідженнях кафедр і лабораторій, виконанні державних чи міжнародних наукових проектів, співпраця з науково-дослідними інститутами [6].

Цінним є урахування зарубіжного та вітчизняного досвіду з упровадження ідей проектно-орієнтованого навчання (Project-Based Learning), у межах якого студенти виконують міждисциплінарні проекти, що поєднують елементи наукового пошуку з практичною значущістю результатів. Також поширення набуває STEM-освіта у ЗВО, яка стимулює інтеграцію знань із природничих наук, технологій, інженерії та математики, забезпечуючи міждисциплінарний характер студентських досліджень. Крім того, у практиці європейських університетів утверджується концепція «Research-based Learning», коли

навчальний процес від самого початку вибудовується на основі залучення студентів до міні-досліджень, експериментів та критичного аналізу. Прикладом ефективної реалізації таких ідей в Україні є груповий проєкт «Чернігівський Семаргл», виконаний студентами різних спеціальностей соціономічної сфери Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка (керівники: Н. Стрілецька, В. Коваль, О. Кисла (<https://bit.ly/4g7T4MT>)).

На педагогічному факультеті УДУ імені Михайла Драгоманова формування академічної доброчесності у майбутніх учителів початкових класів відбувається через організацію їх дослідницької активності у двох основних векторах: по-перше, у межах виконання обов'язкових навчально-дослідницьких завдань із дисциплін, які вони вивчають у межах фахової підготовки; по-друге, у вигляді ініціативних наукових пошуків студентів, що виходять за межі навчальних програм і здійснюються під науковим керівництвом викладачів.

Втілення першого напрямку – *навчально-наукового* – проілюструємо на прикладі вивчення освітніх компонентів ОПП бакалаврів, пов'язаними з освітніми галузями «Природнича» і «Громадянська та історична». Зокрема, у процесі опанування «Основ природознавства», «Методики викладання громадянської та історичної освітньої галузі» передбачено виконання обов'язкових проєктів. Студентам запропоновано теми, що поєднують навчальний і дослідницький аспекти: «Докази кулястості Землі. Форми Землі», «Цікавинки про Всесвіт та Сонячну систему», «Місцевий, поясний і літній час. Лінія зміни дат. Календар», «Сила тяжіння і магнітне поле Землі, значення магнетизму і природі та житті людини», «Лепбук як засіб організації вивчення матеріалу з природничої та громадянської освіти», «Групові і парна робота як провідні форми навчання учнів природничої та громадянської освіти» та ін. Виконання цих завдань відбувається у різних форматах – у парах і групах – що сприяє формуванню у студентів навичок командної роботи, розвитку комунікативних компетентностей. Важливим моментом стає публічне визнання використання різних моделей ІІІ при підготовці проєктів та чітка фіксація авторського внеску у результат роботи [2].

Особливу цінність становлять студентські роботи, виконані під нашим керівництвом під час вивчення фахових методик, які отримали найвище визнання на Всеукраїнських конкурсах наукових робіт зі спеціальності АЗ «Початкова освіта» і, відповідно, є проявом високого рівня сформованості академічної доброчесності їх виконавців. Зокрема, відзначено призовими місцями дослідження з таких тем: «Формування ціннісних орієнтацій в учнів 1-го класу у процесі вивчення природознавства» (2016 р.), «Формування дослідницьких умінь в учнів 4-го класу в процесі реалізації міжнародних проєктів в умовах змішаного навчання» (2018 р.), «Зміст, форми організації та методи формування наскрізних умінь в учнів початкової школи в процесі проєктної

діяльності» (2019 р.), «Формування основ громадянської компетентності в учнів початкової школи в процесі хвильового занурення в умови STREAM-освіти» (2020 р.), «Підготовка вчителів до організації дистанційного та змішаного навчання молодших школярів в умовах сільської школи» (2021 р.), «Формування у молодших школярів вміння працювати з інформацією засобами технологій комп'ютерного моделювання (Chat GPT)» (2024). Результати цих студентських досліджень опубліковано у відкритому доступі на мультимедійних платформах університетів, які організовували ці конкурси (<https://vspu.edu.ua/>; <https://www.cusu.edu.ua/ua/>), що розширює аудиторію зацікавлених осіб та підсилює їх практичну значущість.

Другий напрям організації наукової діяльності здобувачів спеціальності АЗ «Початкова освіта» – *науково-дослідницький* – виходить за межі обов'язкових освітніх компонентів і здійснюється за ініціативою студентів під керівництвом викладачів. Він забезпечує можливість для наукового зростання майбутніх учителів відповідно до їхніх індивідуальних освітніх траєкторій, зокрема шляхом участі у діяльності постійно діючої проблемної наукової групи. Ефективність роботи такої групи значною мірою визначається дотриманням принципів, які виокремила О. Ярошенко: усвідомленості, ініціативності, самостійності, публічного представлення результатів та наукового керівництва з боку викладачів [6].

Члени наукової групи активно залучаються до наукових комунікацій: вони беруть участь у міжнародних та всеукраїнських конференціях, а також у щорічних студентських науково-практичних конференціях, організованих в УДУ імені Михайла Драгоманова. Лише впродовж 2024 року студенти нашої проблемної групи «Актуальні проблеми підготовки майбутніх учителів до реалізації змісту галузей «Природнича» і «Громадянська та історична» в сучасній початковій освіті» 81 раз стали учасниками конференцій різного статусу, виступали на пленарних засіданнях та підготували 8 публікацій, про що укладено у звітах за студентську наукову роботу за 2024 н.р.

Свідченням дієвості такої організації науково-дослідницької діяльності та високим рівнем сформованості академічної доброчесності студентів-учасників нашої проблемної групи є їхні індивідуальні досягнення. Зокрема, окремі здобувачів вищої освіти стали лауреатами престижних відзнак: іменної стипендії Верховної Ради України (Золотаренко Т., 2021/2022 н. р.; Смирнова І. 2024/2025 н.р.); академічних стипендій Президента України (Тимошенко А., 2017/2018 н. р.; Золотаренко Т., 2019/2020 н. р.; Толочик О., 2020/2021 н. р.; Карпенко О. 2024/2025 н.р.; Лідіч А., 2024/2025 н. р.); конкурсу «Кращий студент-науковець» НПУ імені М.П. Драгоманова / УДУ імені Михайла Драгоманова (Золотаренко Т. О., 2020 р., 2022 р.; Лідіч А., 2024 р.).

Хочемо звернути особливу увагу академічної спільноти на ключову роль наукового керівника, який виступає не лише наставником, але й

координатором, консультантом і мотиватором студентських досліджень. Адже саме він / вона забезпечує мотивацію здобувачів освіти до здійснення наукової діяльності ще – 1-го курсу, здійснює методологічний супровід дослідження, допомагає у визначенні його тематики, яка би реально цікавила юного дослідника / дослідницю та відповідала його / її індивідуальним потребам, формулюванні проблеми, доборі адекватних методів та інтерпретації результатів, розвитку уміння працювати з науковими джерелами, критично осмислювати інформацію та аргументовано захищати власну позицію на захисті досліджень. Також не менш важливим є роль керівника в організації такого дослідницького середовища, яке стимулює творчу активність і відповідальність здобувачів освіти. Через систематичні консультації, індивідуальні та групові обговорення на засіданнях проблемних груп та наукових гуртків, він / вона сприяє розвитку у студентів умінь наукової комунікації, навичок публічних виступів та підготовки публікацій. Але, все це, на наше глибоке переконання, стає ще більш дієвим, коли науковий керівник формує у студентів навички академічної доброчесності на власному прикладі: залучає до написання спільних публікацій з високим відсотком унікальності (<https://bit.ly/4mI7aa9>; <https://bit.ly/4mJ8V70>), проведеної гостьових лекцій (<https://bit.ly/47rNCT0>; <https://bit.ly/4p4G7aT>; <https://bit.ly/45NunlA>), вебінарів (<https://bit.ly/465771g>; <https://bit.ly/4mEАхКА>), популяризує науково-методичну діяльність через власні блоги, Ютуб-канал (<https://bit.ly/3K73xYW>) тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Таким чином, формування академічної доброчесності у процесі організації студентської навчально-наукової та науково-дослідницької діяльності є одним із ключових векторів як професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи, так і студентів соціальної сфери загалом. Вона дозволяє систематизувати, поглибити й розширити знання з різних освітніх компонентів, які утворюють ОПП відповідного рівня вищої освіти, забезпечити високий рівень інтеграції навчального та наукового складників професійного становлення, реалізувати тісний зв'язок із вимогами сучасної шкільної освіти, міжнародними освітніми тенденціями та завданнями підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності. Дієвість цього процесу ґрунтується на двох взаємопов'язаних напрямках (навчально-науковому і науково-дослідницькому), які підпорядковуються принципам, таким як: ініціативність, самостійність, усвідомленість, селективність, публічність результатів, керованість.

Перспективними вважаємо дослідження щодо унормовування використання ШІ в науковій студентській роботі, перевагах і ризиках його застосування, організації ефективного дослідницького середовища на засадах STEM / STREAM / STREAM-освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Васильєв О. В. Теоретико-методичні засади розвитку цифрової компетентності майбутніх викладачів в умовах інтеграції штучного інтелекту в освітню сферу. *Академічні візії*. 2025. № 43. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1954>
2. Васютіна Т. М. Особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів спеціальності 013 «Початкова освіта». *Виклики сучасної освіти, зумовлені екстремальними умовами функціонування*. Наукове видання (Збірник тез доповідей) Закарпатського університету імені Ференца Ракоці II / Редактори: Бергхауер-Олас, Єва Чопак, Ілдіко Гребі та Катерина Лізак. Берегове: ЗУІ ім. Ференца Ракоці II. 2024. С. 86-87. URL: <https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/handle/123456789/3771>
3. Горчинський С. В., Софілканіч М. І., Горбенко І. Ф. Якість української освіти й академічна доброчесність: вплив застосування штучного інтелекту. *Академічні візії*. 2023. № 20. URL: <https://bit.ly/460U7JR>
4. Гришко В. І., Киричук Б. С. Академічна доброчесність і штучний інтелект: подолання викликів у освітньо-науковій діяльності України та зарубіжних держав. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: серія: Право* / голов. ред. Ю. М. Бисага. Ужгород. 2024. Т. 2. Вип. 85. С. 305 – 310. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/315404/306190>
5. Іванова О.С., Горицька О.В., Шаповалова Т.Г. Академічна доброчесність як запорука забезпечення якості освіти. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 3(8). С.84–97. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-3\(8\)-84-97](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-3(8)-84-97)
6. Концепція та методологія реалізації науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів : монографія / авт. : О.І. Бульвінська, Н.О. Дівінська, Н.О. Дяченко, О.В. Жабенко, І.О. Линьова, Ю.А. Скаби, Г.П. Чорнойван, О.Г. Ярошенко; за ред. О.Г. Ярошенко. К. : Інститут вищої освіти НАПН України, 2016. 178 с. URL: <https://bit.ly/45QOjE0>
7. Паламар С.П., Науменко М.С. Реалізація принципів академічної доброчесності як дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти. *Освітнологічний дискурс*. 2022. № 3–4. С. 76–92. URL: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2022.345>

REFERENCES

1. Vasylyev, O. V. (2025). Teoretyko-metodychni zasady rozvytku tsyfrovoy kompetentnosti maibutnykh vykladachiv v umovakh intehtatsii shtuchnoho intelektu v osvitu sferu [Theoretical and methodological foundations for developing the digital competence of future teachers in the context of integrating artificial intelligence into education]. *Akademichni vizii – Academic visions*. №43. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1954> [in Ukrainian]
2. Vasiutina, T.M. (2024). Osoblyvosti orhanizatsii naukovo-doslidnytskoi diialnosti studentiv spetsialnosti 013 «Pochatkova osvita» [Features of organizing research activities for students majoring in 013 “Primary Education”]. *Vyklyky suchasnoi osvity, zumovleni ekstremalnymy umovamy funktsionuvannia–Challenges of modern education caused by extreme operating conditions*. *Naukove vydannia (Zbirnyk tez dopovidei) Zakarpatskoho uhorskoho instytutu imeni Ferentsa Rakotsi II* / Redaktory: Berkhauer-Olas, Yeva Chopak, Ildiko Hreba ta Kateryna Lizak. Berehove: ZUI im. Ferentsa Rakotsi II. S. 86-87. URL: <https://dspace.kmf.uz.ua/jspui/handle/123456789/3771> [in Ukrainian]
3. Horchynskyi, S. V., Sofilkanych, M. I., & Horbenko, I. F. (2023). Yakist ukrainskoi osvity y akademichna dobrochesnist: vplyv zastosuvannia shtuchnoho

intelektu [The quality of Ukrainian education and academic integrity: the impact of artificial intelligence]. Akademichni vizii– Academic visions. №20. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/407> [in Ukrainian]

4. Hryshko, V. I., & Kyrychuk, B. S. (2024). Akademichna dobrochesnist i shtuchnyi intelekt: podolannia vyklykiv u osvithno-naukovii diialnosti Ukrainy ta zarubiznykh derzhav [Academic integrity and artificial intelligence: overcoming challenges in educational and scientific activities in Ukraine and foreign countries]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu: seriia: Pravo–Scientific Bulletin of Uzhhorod National University: series: Law / holov. red. Yu. M. Bysaha. Uzhhorod. Vol. 2(85). S. 305–310. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/315404/306190>. [in Ukrainian]

5. Ivanova, O.S., Horytska, O.V., & Shapovalova, T.H. (2022). Akademichna dobrochesnist yak zaporuka zabezpechennia yakosti osvity [Academic integrity as a guarantee of quality education]. Perspektyvy ta innovatsii nauky–Prospects and innovations in science. 3(8). S. 84–97. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-3\(8\)-84-97](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-3(8)-84-97) [in Ukrainian]

6. Kontseptsii ta metodolohiia realizatsii naukovodoslidnytskoi diialnosti subiektiv navchalno-vykhovnoho protsesu universytetiv : monohrafiia [Concept and methodology for implementing scientific research activities by entities involved in the educational process at universities: monograph] (2016). / avt. : O.I. Bulvinska, N.O. Divinska, N.O. Diachenko, O.V. Zhabenko, I.O. Lynova, Yu.A. Skyba, H. P. Chornoivan, O. H. Yaroshenko; za red. O. H. Yaroshenko. K. : Instytut vyshchoi osvity NAPN Ukrainy. URL: <https://bit.ly/45QOjE0> [in Ukrainian]

7. Palamar, S. P., & Naumenko, M. S. (2022). Realizatsiia pryntsyviv akademichnoi dobrochesnosti yak diievyi instrument zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity [Implementation of academic integrity principles as an effective tool for ensuring the quality of higher education]. Osvitlohichnyi dyskurs–Educational discourse. № 3–4. S. 76–92. URL: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2022.345> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ВАСЮТИНА Тетяна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Наукові інтереси: академічна доброчесність здобувачів вищої освіти; формування фахових компетентностей майбутніх учителів початкової школи; сучасна навчальна картографія, медіаресурси та цифрові освітні технології в роботі вчителя НУШ.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

VASIUTINA Tetiana – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Primary Education and Innovative Pedagogy Dragomanov Ukrainian State University.

Scientific interests: academic integrity of higher education seekers; development of professional competencies of future primary school teachers; modern educational cartography, media resources, and digital educational technologies in the work of NUS teachers.

Стаття надійшла до редакції 15.08.2025 р.

Стаття прийнята до друку 29.08.2025 р.

УДК 378.091.212:001.82/89 (043.3/5)

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-324-329

КІЧУК Надія –

доктор педагогічних наук, професор,

декан педагогічного факультету

Ізмайльського державного гуманітарного університету

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5963-7802>

e-mail: kafedra.dpo.idgu@gmail.com

ДИСЕРТАЦІЙНИЙ ПРОЕКТ ЗДОБУВАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДЕЯКІ ПЕДАГОГІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ УСПІШНОГО ОПАНУВАННЯ МЕТОДОЛОГІЄЮ ТА ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Мета роботи лежить у площині актуалізації і систематизації сучасних наукових уявлень про імператив сучасних всебічної обізнаності здобувачів освітньо-наукового ступеня у методологічних орієнтирах започаткованого дисертаційного проєкта – основи успішності «навчання через дослідження» у ЗВО. За допомогою використаного системно-логічного підходу здійснено аналіз тих аналітичних матеріалів, які безпосередньо або опосередковано сприяють повноцінному осмисленню деяких педагогічних інструментів, котрі забезпечують розвиток компетентності аспірантів в аспекті опанування методологією та організацією наукового дослідження в умовах ЗВО.

Акцентовано на важливості розвитку у аспірантів критичного мислення як передумови і успішного вибору ними дотичних до обраної теми дослідження методологічних орієнтирів, і запобігання ситуації зниження пізнавальної самостійності та інтелектуальної ініціативи за сучасних реалій стрімкого підвищення інтересу до платформ штучного інтелекту (що відповідає домінуючій нині тенденції), котра пов'язана із недостатнім рівнем культури академічної доброчесності.

В результаті проведеного наукового дискурсу підтверджено доцільність розробки та впровадження більш дієвих педагогічних інструментів, які б, з одного боку, сприяли позитивній динаміці процесу розвитку компетентності здобувачів PhD в аспекті опанування методологічних засад саме науково-педагогічного дослідження, з іншого – підвищенню їх дослідницької уваги до проблематики вітчизняної науки, врахувавши своєрідність національних стратегічних пріоритетів та імперативів вивченої і дієвої участі в єдиному Європейському освітньому просторі.

Доведено перспективність таких наукових підходів, які спроможні забезпечити стійкі позитивні результати у забезпеченні вибору та реалізації аспірантами індивідуальної освітньо-наукової траєкторії в умовах ЗВО.

Ключові слова: здобувач освітньо-наукового ступеня, критичне мислення, дослідницький проєкт, методологія дослідження, професійні компетентності, викладацька діяльність, викладач вищої школи.